

„Beethoven und seine Zeit“ A Pädagogische Hochschule Freiburg 2019-es Beethoven projektje

2020-ban ünnepeljük Ludwig van Beethoven születésének 250. évfordulóját. Már e jeles Beethoven-év felvezetője volt 2019 nyarán a baden-württembergi Pädagogische Hochschule (PH) Freiburg *Beethoven und seine Zeit* projektjeseménye. A PH Freiburg Institut für Musik (Zenei Intézete) olyan kamarazenei és nagyzenekari workshopot kezdeményezett, amelyben négy külföldi partneregyetem (Conservatorio Campobasso, Rigai Zeneakadémia, Eötvös Loránd Tudományegyetem és az Eszterházy Károly Egyetem) oktatóinak irányításával és közreműködésével jelentős kamarazenei produkciókon kívül Beethoven 2., B-dúr zongoraversenyét és Haydn 44., e-moll szimfóniáját adták elő.

Amint az a műsorból is kiderül, pedagógusképző – tehát nem zeneművészeti felsőoktatási – intézménynek hatalmas kihívás olyan együttesek összeállítása, amelyek a fenti műsort kellő hangszertudás birtokában meg tudják szólaltatni. Általánosságban elmondható, hogy a PH Freiburg hallgatóinak hangszeres felkészültsége magas. Jól mutatja ezt, hogy az 1996-ban született Carmen Siegmund személyében van olyan hallgatójuk, aki a zongoraverseny szólóját megszólaltatja. Itt kell megjegyezni, hogy Carmen Siegmund mindezt problémamentesen, biztos technikával és nagy muzikalitással teszi. A biztos hangszertudással rendelkező hallgatók nagy számát, illetve az intézet hangszeresekkel való „ellátottságát” mutatja az is, hogy mind a Beethoven-versenymű, mind a Haydn-szimfónia összes zenekari szólóának eljuttatására jelentkeztek hallgatók.

A 2019 áprilistól kezdődő próbák, illetve a június végi koncerteket megelőző két projekthét (amely napi 2 x 3 óra zenekari próbát jelentett) az első próbanapokhoz mérten jelentős színvonalbeli fejlődést eredményeztek, köszönhetően az oktatók és mindenekelőtt Roberto Bongiovanni karmester lelkiismeretes, kitaró munkájának.

1. kép: projektplakát

2. kép: A PH Freiburg Beethoven projektjének zenekara.¹

A szimfonikus koncertet megelőző nap kamarazene maratonjának fontos eseménye volt Beethoven Op. 25-ös Szerenádjának előadása, amelyben magam is részt vehettem. A mindösszesen rendelkezésre álló két próbanap alatt az időjárási körülmények ellenére (ekkor volt ugyanis a Nyugat-Európát elérő 2019-es első hóhullám, Freiburgban 39 fokkal) a közel félórás mű magas színvonalon szólt meg.

A projekt fontos kísérő eseménye volt Prof. Georg Brunnernek, a PH rektorhelyettesének *Lust und Leid im Hören? Biographisch-musikalische Notizen zu Ludwig van Beethoven* címmel megtartott előadása, valamint az az *All' Ongarese* című prezentáció, melyet jómagam tartottam meg. Kiemelt, de más műfajban megtartott projekt esemény volt az az est, amelyet *Kulturabend* címmel a PH hallgatói rendezésében és előadásában láthattunk. Műfajilag a Németországban gazdag hagyománnyal rendelkező polgári kabaréhoz sorolhatók az est szímai, amelyek zeneileg és szövegeileg szórakoztató, tartalmas, de mindekelőtt színvonalas műsort alkottak.

A kint eltöltött közel két hét alatt alkalmam volt jobban megismerni mit is tanulnak a PH Freiburg Institut für Musik kurzusain részt vevő tanár- és tanító szakos hallgatók. Ebben a kontextusban – nem meglepő módon – jelentős eltérést tapasztaltam a magyarországi Nemzeti Alaptanterv ének-zene műveltségi területén megfogalmazott tartalmaktól. A PH Freiburg Institut für Musik három oktatójától kapott válaszok alapján 40%-ra tehető a kinti tananyagban az úgynevezett populáris zene. Mindez az itthoni tananyagban elenyésző csupán.

---

¹ www.ph-freiburg.de/service/veranstaltungskalender.html?tx_phvkalender_pi1%5Buid%5D=3515&tx_phvkalender_pi1%5Bview%5D=1&tx_phvkalender_pi1%5Btype%5D=event&cHash=b068c15d5998753a0512c1a0e1ea3541 (2019.10.29.)

Samstag 29. 6. 2019

Aula der Pädagogischen Hochschule Freiburg, 18 Uhr

Kurzvorträge und Kammermusik

Ludwig van Beethoven (1770-1827)	Menuett und Trio für zwei Querflöten
Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)	aus „Die Zauberflöte“ für zwei Flöten: „Wie stark ist nicht dein Zauberton“ Alina Millinger, Isabelle Kramer - Querflöte
Ludwig van Beethoven	Klaversonate f-Moll op. 2, 1. Satz: Allegro Solveig Krukenberg - Klavier
Vortrag:	Dr. Bence Asztalos (Eötvös Loránd University – Budapest): „A8“ Ongarese
Wolfgang Amadeus Mozart	Kanon Joana Clément, Sophia Höchstädler, Isabelle Kramer, Miriam Buch, Sophia Herrwig – Gesang
Ludwig van Beethoven	Klaversonate Es-Dur op. 31,3 1. Satz: Allegro Laura Stork - Klavier

Anton Reicha (1770-1836)	Quartett op. 12; 1. Satz: Allegro Teresa Kalweit, Lucia Vogel, Krystina Bayer, Malinrh Müller - Flöten
Ludwig van Beethoven	„Aus Goethes Faust“ op. 75 Nr. 3 Sophia Herrwig – Gesang Laura Stork - Klavier
Joseph Haydn (1732-1809)	Londoner Trio Nr. 1 Allegro moderato Andante Finale: Vivace Marieluse Schulz-Pilgram - Querflöte Maria Böhle - Violine Agnes Brobel - Violoncello
Ludwig van Beethoven	Klaversonate F-Dur op. 10, 2 1. Satz: Allegro Krystina Bayer - Klavier
Ludwig van Beethoven	Trio C-Dur op. 67, letzter Satz: Presto Maritz Hallbauer, Katja Schnrpp, Christoph Witz - Klarinette

***** PAUSE *****

Másik fontos megállapítás, hogy amíg a magyar tananyagban a népdalok, a folklór szerepe – a kodályi zenepedagógiai elvek nyomán – meghatározó, addig mindezek Németországban alig, vagy máshogy vannak jelen. Népzene a hazai formához hasonlóan alig tanulnak kint a hallgatók. Ami jelen van, az is inkább átfolyik a populáris műfajba, hiszen a német televíziócsatornák szinte bármelyikén találkozhatunk napi szinten valamely formában Blas-musikkal, Wirtshausmusikkal.

Egy másik – marginálisabb, és más témakört érintő – kinti észrevétel volt, hogy a PH Freiburg Institut für Musik kurzusain résztvevő tanár- és tanító szakos hallgatók között nem találkoztam bevándorló háttérű diákkal. Ennek mértéjéről oktatókat és hallgatókat egyaránt kérdeztem. Biztos okot nem tudtak állítani, de mivel véleményük szerint Németországban a pedagógus pálya megbecsült és jól fizetett, talán a tökéletes német nyelvtudást (illetve annak hiányát) teszik ennek a jelenségnek a háttérébe.

Előadásomat egy Magyarországon végzett ének műveltségterületes, tanító szakos hallgató gondolataival szeretném zárni, aki a diploma megszerzése után az Egyesült Királyságban, Finnországban, illetve Portugáliában dolgozott, ahol jelenleg doktorandusz. Ő egy

Vortrag: Prof. Dr. Georg Brunner (Pädagogische Hochschule Freiburg):
Lust und Leid im Hören? Biographisch-musikalische Notizen zu Ludwig van Beethoven

Ludwig van Beethoven	Serenade op. 25 Entrata: Allegro Tempo ordinario d'un Menuetto – Trio 1 und 2 Allegro molto Andante con Variazioni Allegro scherzando e vivace Adagio Allegro vivace e dimolto
Dace Bickovska (Jūzepa Vitola Musikakademie Lettlands - Rigai) - Querflöte	
Bence Asztalos (Eötvös Loránd University – Budapest) - Violine	
Alexander Vögel (Pädagogische Hochschule Freiburg) - Viola	

Francesco Paolo Tosti (1846-1916)	„Non l'amò più“
Franz Liszt (1811-1886)	„Oh quand je dors“

Lorena Grazia Scarselli (Romi) - Sopran
Roberto Bongiovanni (Conservatorio di Musica Lorenzo Perosi
Campobasso) - Klavier

Der Eintritt ist frei – um eine Spende am Ausgang wird gebeten

3. kép: A 2019. június 29-i
Kamarazene-maraton programja.

idén januári konferencia-előadásban² a következő megállapításokból indult ki, illetve az alábbi kérdéseket tette fel:

- Milyen tudásra, kompetenciákra, képességekre van szüksége egy pedagógusnak ahhoz, hogy ének-zenét tudjon tanítani egy globális szférában?
- Pop vagy klasszikus? Egyensúly szükséges, hiszen a gyerekek szeretik mindkettőt. Szeretik, ha meghallják azt a zenét, amit otthon hallgatnak, közelebb hozza őket az iskolához.
- Szükséges az egyensúlyra törekvés a zenei világok harmonizálásában.
- Jóval több kreativitásra van szükség mind az ének-zene foglalkozások tananyagában, mind a pedagógus munkájában.
- Be kell ismerni, hogy nem csak a pedagógus és a helyi tanterv dal/zeneanyaga számít. A gyermekek, családok, közösségek zenéi/népdalai talán nagyon mások, mint a sajátunk, de egyenértékűek egy demokratikus nevelési környezetben.

Felhasznált irodalom

Szelei Nikolett *Határok nélkül: Utazó tanárok, utazó gyermekek és az ének-zene* című előadása az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Karán 2019. január 24-én megtartott „Tündérvölgy vagy pusztaság?” Zenepedagógiai Konferencián.
www.ph-freiburg.de/service/veranstaltungenkalender.html?tx_phvakalender_pi1%5Buid%5D=3515&tx_phvakalender_pi1%5Bview%5D=1&tx_phvakalender_pi1%5Btype%5D=event&cHash=b068c15d5998753a0512c1a0e1ea3541 (2019.10.29.)

---

² Szelei Nikolett *Határok nélkül: Utazó tanárok, utazó gyermekek és az ének-zene* című előadása az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Karán 2019. január 24-én megtartott „Tündérvölgy vagy pusztaság?” Zenepedagógiai Konferencián.